

Verslag informatieve bijeenkomst over een warmtenet Krugerlaan e.o.

(20 februari 2023)

Welkom

Evert Hasselaar (voorzitter Energiecoöperatie Kort Haarlem) heet alle aanwezigen welkom.

Hij legt uit wat de energiecoöperatie doet. Het hoofddoel is medebewoners helpen bij de energietransitie. De energiecoöperatie heeft bijvoorbeeld voor drie representatieve woningen onderzoek laten doen naar de kosten om die woningen geschikt te maken voor verwarmen met een wateraanvoertemperatuur van 50 graden (gemiddelde warmtepomp) of 70 graden (temperatuur van het warmtenetplan). Er worden bij koud weer gratis warmtescans gemaakt om per woning te kijken wat er verbeterd kan worden aan de isolatie en er is geholpen bij het kiezen van betrouwbare leveranciers van zonnepanelen.

Evert is trots dat een buurtbewoner nu een plan heeft gemaakt voor een warmtenet en dat vanavond komt toelichten. Hij geeft het woord aan Annemiek Mul en Jan Wieringa, die de avond zullen leiden.

Introductie

Annemiek woont in Gouda, maar niet in Kort Haarlem. Jan woont in Kort Haarlem en is bestuurslid van de Energiecoöperatie Kort Haarlem.

Eerst zal Fokke Goudswaard de kern van het plan uitleggen. Daarna zal Marjolein Broos van de gemeente vertellen hoe de gemeente er tegenaan kijkt. Ruud IJtsma van de gemeente is als toehoorder aanwezig. Vervolgens kunnen de aanwezigen door middel van in te leveren vragen bepalen wat vanavond verder aan de orde komt.

Over enkele maanden zal een verdiepingsbijeenkomst worden gehouden.

Een korte inventarisatie van de aanwezigen levert op dat de Krugerlaan ook deze avond het best vertegenwoordigd is en dat de belangrijkste reden om te komen nieuwsgierigheid is naar het plan.

Annemiek en Jan geven het woord aan Fokke Goudswaard.

Het plan

Fokke is voor zijn pensionering bezig geweest met vraagstukken over de energievoorziening en heeft daardoor veel kennis en een groot netwerk op dit gebied. Hij heeft de afgelopen 1,5 jaar aan het plan gewerkt, omdat het zijn overtuiging is dat een warmtenet voor onze buurt het beste alternatief is voor warmtelevering als het aardgas stopt. De redenen zijn o.a. de compacte bebouwing, de vaak matige isolatie van de oudere woningen, weinig ruimte voor een individuele oplossing in kleine woningen en de aanwezigheid van ruimte in de buurt voor centrale voorzieningen en van oppervlaktewater. Fokke benadrukt dat hij onafhankelijk is en door niemand wordt betaald.

Zijn eerste schetsplan is bestudeerd door een ingenieursbureau en hij heeft overleg gehad met o.a. de gemeente, het Waterschap, Stedin en veel deskundigen. Fokke benadrukt dat het plan is gebaseerd op al veelvuldig toegepaste technologie en dat er geen onoverkoombare obstakels zijn. Wel moet er nog veel worden uitgezocht o.a. met betrekking tot de kosten en vergunningen. De gemeente en de wetgeving (Omgevingswet en Warmtewet) zijn er nog niet klaar voor. Hij heeft het plan als burgerinitiatief aangebracht bij de Energiecoöperatie Kort Haarlem. Ten behoeve van de 220 bewoners van de Zuidrandflat is over dit plan met de woningcorporatie Woonpartners Midden-Holland gesproken.

Het warmtenet is bedoeld voor het leveren van alle warmte, inclusief warm kraanwater in de woningen. Door de keuze voor een 70 graden warmtenet is het ook geschikt voor de minder goed geïsoleerde en oudere woningen in onze buurt.

Het plan is gebaseerd op aquathermie. D.w.z. dat er met een warmtewisselaar warmte onttrokken wordt aan de Breevaart of de Hollandse IJssel. Door de getijdenwerking is de Hollandse IJssel als bron waarschijnlijk het meest geschikt. Daar is zelfs meer warmte beschikbaar dan nodig voor een warmtenet. Rijkswaterstaat ziet geen problemen met doorboren van de IJsseldijk.

In een daarvoor bestemd pompgebouw wordt water vervolgens met warmtepompen verder opgewarmd naar 70 graden. Deze warmtepompen vergen elektriciteit, die door Stedin kan worden geleverd middels een rechtstreekse aansluiting op een middenstation. Op termijn kan worden gekeken naar alternatieve energie. Het plan voorziet ook in een koude- en warmteopslag in de ondergrond ter ondersteuning.

Het 70 graden warme water wordt via leidingen gedistribueerd naar de woningen in het aangegeven gebied. Met een kleine warmtewisselaar in elke aangesloten woning wordt de warmte overgedragen aan het verwarmingssysteem van de woning. Het tot ongeveer 50 graden afgekoelde water gaat vervolgens weer terug naar het genoemde pompgebouw om weer opgewarmd te worden naar 70 graden.

Het warmtenet is, net als ons huidige aardgasnet, een betrouwbare voorziening door beproefde technologie en ingebouwde reserves. In de woning hoeft niet veel te gebeuren. De benodigde afleverset in de woningen is vergelijkbaar met de grootte van een cv-ketel. Realisatie moet plaatsvinden door een warmtebedrijf. Daartoe sluit de gemeente met zo'n bedrijf een contract af. Gebruikers betalen eenmalig aansluitkosten en daarna voor de per woning gebruikte warmte. De tarieven komen onder toezicht van- en worden getoetst door de overheid (onafhankelijke instelling ACM). Voorwaarde is dus wel dat de gemeente meedoet.

Fokke is van mening dat we nú moeten starten met voorbereidingen en niet tot het laatste moment moeten wachten. Het aanvragen van vergunningen, openen van de straat e.d.. vergen veel tijd. Over de plaats van het pompgebouw en het traject van de leidingen moet nog veel overleg met de gemeente plaatsvinden. Het in het plan aangegeven gebied kan nog aangepast worden.

De gemeente

Marjolein Broos is programmamanager Energietransitie Gebouwde Omgeving.

Ze vertelt dat het rijk wel geld aan de gemeente geeft voor de energietransitie, maar de uitvoering aan de gemeenten over laat. De rol van de gemeente bij de energievoorziening was voorheen alleen beheerder van de openbare ruimte en vergunningverstrekker. De gemeente heeft nu ook als taak gekregen om voor elke wijk een plan te maken om van het gas af te gaan en het is de bedoeling dat de gemeente ook het recht krijgt om een wijk van het gas af te laten sluiten.

De gemeente beslist niet per woning welk alternatief voor aardgas wordt gekozen. In geval van een warmtenet is er geen verplichting om aan te sluiten. Er komt een zogenaamde *opt-out* keuze, waarbij je wel moet aantonen dat je eigen oplossing qua duurzaamheid vergelijkbaar is.

Een nieuwe Warmtewet is noodzakelijk voor de precieze verantwoordelijkheden en mogelijkheden van de gemeente m.b.t. een warmtenet. Die nieuwe Warmtewet is nog niet goedgekeurd door het parlement, maar Marjolein Broos verwacht als toekomstige nieuwe taken van de gemeente:

- beslissen of een warmtenet de meest geschikte oplossing is voor een buurt/wijk
- aanwijzen van een warmtebedrijf dat het warmtenet gaat realiseren
- beslissen over opt-out gevallen
- beslissen over een investeringsplan

De afgelopen jaren zijn een 'Transitie Visie Warmte (TVW)' en een 'Gouds Isolatie Programma (GIP)' door de gemeenteraad goedgekeurd. Twee belangrijke uitgangspunten uit de visie:

- We doen het samen. "De gemeente heeft geen zeggenschap over uw woning, ook niet bij de nieuwe Warmtewet. Aardgas stopt op termijn, maar of u dit individueel oplost of aansluit bij een collectieve voorziening mag u zelf bepalen". Draagvlak voor een collectieve oplossing als een warmtenet is dus belangrijk. Uiteindelijk beslist de gemeenteraad in het Wijkuitvoeringsplan. Het is niet waarschijnlijk dat de gemeenteraad bij voldoende draagvlak voor een warmtenet dwars zal gaan liggen.

- Het afstappen van het aardgas moet haalbaar/betaalbaar zijn voor iedereen. De overheid zal waar nodig financiële hulp bieden. Budgettair neutraal afstappen van aardgas kan niet worden gegarandeerd. De kosten van een warmtenet moeten goed worden afgewogen tegen andere alternatieven.

De gemeente vindt het een interessant plan en neigt er toe de Hollandse IJssel voor dit plan het meest geschikt te vinden. Het gaat allemaal wel even duren, maar uiteindelijk wordt het tempo mede bepaald door de bewoners zelf. Marjolein zegt dat 2 jaar planvorming + 8 jaar uitvoering voor een warmtenet het gemiddelde is. De gemeente Gouda is op dit gebied echter nog onervaren.

Vragen en antwoorden

Vraag

Hoeveel procent moet meedoen voor de haalbaarheid van een warmtenet?

Antwoord van Fokke

In het begin is een warmtenet vaak nog niet rendabel door een te klein aantal deelnemers, maar 80% is wel ongeveer de ondergrens. Hoe meer deelnemers, hoe rendabeler het wordt.

Vraag

Wat zal het effect zijn van de in de nieuwe Warmtewet genoemde verplichte 51% publiek eigendom?

Antwoord Marjolein

Deze eis heeft twee kanten. De gemeente kan in ieder geval niet 51% investeren, dus dat moet een warmtebedrijf doen. Anderzijds willen burgers geen speelbal worden van zo'n warmtebedrijf. De politieke discussie hierover is nog gaande. De gemeente en de warmtebedrijven kunnen alleen lobbyen voor duidelijkheid en redelijkheid.

Antwoord Fokke en Evert

Burgers zijn ook publiek en zouden via een bepaalde constructie (bijvoorbeeld via de energiecoöperatie) samen de investering kunnen dragen.

Vraag

Hoe zit het met de monopoliepositie van het betreffende warmtebedrijf?

Antwoord Fokke

Niemand wil dat er misbruik wordt gemaakt door het warmtebedrijf dat het warmtenet aanlegt/exploiteert. Hij verwacht dat de wetgever met waarborgen komt. Je kunt natuurlijk niet zelf kiezen voor een ander warmtenet/bedrijf. Over het stoppen van een bestaande aansluiting is wettelijk nog niets geregeld en dat verschilt nu per bestaand warmtenet.

Antwoord Marjolein

De huidige kosten van warmtelevering via een warmtenet is gekoppeld aan de aardgasprijs. Dat wordt met de nieuwe warmtewet niet meer het geval. De werkelijke kostprijs zal dan bepalend zijn.

Vraag

Hoe wordt de grote elektriciteitsbehoefte van het warmtenet geregeld i.v.m. eventuele overbelasting?

Antwoord Fokke

De elektriciteit voor het warmtenet kan volgens Stedin rechtstreeks uit een transformatorstation met hogere spanning komen. Als iedereen een eigen warmtepomp gaat installeren zal de elektriciteitsbehoefte veel groter zijn en moet die door het eindgebruikers netwerk worden geleverd, hetgeen wel tot netwerkproblemen kan leiden.

Antwoord Marjolein

Er komt in ieder geval geen verplichting dat een buurt zelf middels b.v. zonnepanelen de benodigde elektriciteit moet gaan opwekken.

Vraag

Hoe zit het met de leidingen van een warmtenet en de verzakkingen in Gouda?

Antwoord Fokke

Verzakkingen zijn voor alle leidingen een probleem, maar in het plangebied is het een minder groot probleem dan in nieuwbouwwijken, omdat in het plangebied al meerdere ophogingen hebben plaatsgevonden. Er wordt rekening gehouden met mogelijke verzakkingen, bijvoorbeeld door het gebruik van flexibele leidingen.

Antwoord Marjolein

Gemeentebreed geldt de vuistregel dat betonnen riolering in veengrond 2x duurder uitvalt dan in zandgrond. De aanleg en het onderhoud van een warmtenet zal dus duurder zijn dan op zandgrond.

Vraag

De nadelen van het lekken/breken van warmtenet leidingen zijn erg groot. Als een klein bedrijf het warmtenet heeft aangelegd kan dit dan bovendien een probleem worden voor de continuïteit?

Antwoord Marjolein

Daar moet de gemeente naar kijken bij de governance van een warmtenet. Bijvoorbeeld garantstelling gemeente en rekening mee houden bij de keuze van het warmtebedrijf

Antwoord Fokke

Hij kent maar 1 geval van een majeure breuk ('koopgoot' Rotterdam).

Vraag

Is een individuele warmtepomp een betere oplossing als je woning al zeer goed geïsoleerd is?

Antwoord Evert

Een warmtepomp is een lage-temperatuur oplossing. Vaak moet er dan ook nog geïnvesteerd worden in andere warmteafgifte apparaten (vloerverwarming en andere radiatoren). Ook is er veel ruimte nodig voor de warmtepomp en een boiler voor warm water en die ruimte is in een kleine woning niet aanwezig. Tenslotte heeft een warmtepomp veel elektriciteit nodig via het eindgebruikersnet. In de winter leveren zonnepanelen niet genoeg elektriciteit.

Vraag

Is een andere collectieve oplossing voor een klein aantal zeer goed geïsoleerde woningen mogelijk?

Antwoord Fokke

Voor zeer goed geïsoleerde woningen ligt aansluiting op het warmtenet niet voor de hand.

Antwoord Evert

Je kiest dan toch misschien eerder voor een lage temperatuur verwarming met een warmtepomp, boiler en vloerverwarming. Een apart collectief net voor een klein aantal woningen mist het schaalvoordeel.

Vraag

Kan de gemeente sneller werken aan het warmtenetplan met meer externe advisering?

Antwoord Marjolein

Er is inderdaad nog veel onbekend en daar kan externe advisering bij helpen. Er is echter ook een relatie met de wetgeving en het draagvlak onder de bewoners. Eerst willen we weten wat de mensen zelf willen.

Vraag

Wat zijn de gevolgen voor het oppervlaktewater?

Antwoord Fokke

Dat wordt enkele graden kouder. In de literatuur is weinig te vinden over negatieve gevolgen. Er zijn zelfs positieve gevolgen voor o.a. algvorming en ijsvorming en dankzij gebruik van het zelfreinigend vermogen via het riet. Het waterschap is daarom voorstander.

Antwoord Evert

Er wordt onderzoek gedaan naar de invloed van aquathermie, o.a. bij de Sloterplassen. De filtering van het gebruikte water kan negatieve gevolgen hebben voor kleine organismen in het water. Het is echter de vraag of je daar bij de IJssel zorgen over moet hebben.

Peiling

Annemiek en Jan vragen wat de aanwezigen aan het eind van de avond vinden. Ze kunnen kiezen uit 6 stellingen:

1. 2040 is nog ver weg: het zal mijn tijd wel duren
2. 2040 is nog ver weg: ik doe voorlopig wat ik kan
3. Ik heb een voorkeur voor individuele oplossingen i.p.v. een collectieve oplossing
4. Een collectief warmtenet is misschien een oplossing, maar ik wil eerst meer weten
5. Ik wil wel meedenken over een collectief warmtenet
6. Andere stelling, namelijk ...

De overgrote meerderheid kiest voor stelling 4. Enkele aanwezigen geven aan mee te willen denken over een collectief warmtenet en enkele anderen kiezen voor stelling 3.

Afsluiting

- Alle aanwezigen krijgen per e-mail de presentatie en een verslag toegestuurd. Een overzicht van alle ingeleverde vragen en antwoorden volgt later per e-mail.
- Al deze documenten komen ook beschikbaar op de website www.energiecooperatiekorthaarlem.nl
- Zodra bekend is wanneer de verdiepingsbijeenkomst zal plaatsvinden, wordt hierover bericht gestuurd naar alle aanwezigen.
- Opgeven om mee te denken over het plan kan via een e-mail naar info@energiecooperatiekorthaarlem.nl

Evert bedankt alle aanwezigen voor de belangstelling en vraagt de aanwezigen de Energiecoöperatie Kort Haarlem te steunen door lid te worden voor € 12,50 per jaar, voor zover ze dat al niet doen! Aanmelden en betalen kan via de website www.energiecooperatiekorthaarlem.nl